

Blomster

UTGITT AV BLOMSTERVENNERS KLUBB

vennen

Nr. 1-2007
ÅRGANG 30

Vi har fått ny hjemmeside!

Endelig har hjemmesiden blitt oppdatert, og vi håper at alle medlemmer med tilgang til Internett vil benytte seg av denne. Det tok sin tid, men takket være innsatsen til Gøril Fjellet og Thomas Westling ble det til slutt et resultat vi tror dere blir fornøyd med.

Adressen er www.blomsterverner.no, legg den til som favoritt med en gang, så blir den lett å finne igjen.

På hjemmesiden finner du opplysninger om styret, omtale av kommende møter, planteporretter og mye annet, og ikke minst en peker til siste nytt. Der kan du også finne opplysninger som ennå ikke er kommet inn i Blomstervernen; her kan det være lurt å ta en titt for å bli oppdatert. Nå blir det også enklere for nye medlemmer som ønsker melde seg inn, så vi fremstår forhåpentligvis ikke lenger som en

liten, hemmelig sekt for de spesielt informerte.

Det er også en oversikt med linker til forskjellige hager og foreninger, den blir sikkert utvidet etter hvert. Vi har fått med henvisning til hjemmesidene til noen av medlemmene, men vi har ikke full oversikt. Vi har som mål å få med alle, og vi vil gjerne at dere melder dere.

Vi har en egen side der bare medlemmene vil få adgang, der bl.a. frølistor og diverse bestillingslister etter hvert kan hentes, men den er foreløpig ikke helt klar til bruk, vi må bl.a. ordne tilgang for alle medlemmene først. Beskjed blir lagt ut på hjemmesiden når den kan tas i bruk.

Har dere spørsmål, ønsker og lignende, kan dere bruke gjestesiden, der det også går an å svare på tidligere innlegg.

Styre og redaksjon

FORMANN

Tommy Tønsberg
Prost Stabelsvei 265
2019 Skedsmokorset
Tlf. 952 56 300

SEKRETÆR

Signe Videm
Langårdsv. 6, 1404 Siggerud
Tlf. 64 85 73 70

KASSERER

Gøril Fjellet
Vie, 2337 Tangen
Tlf. 62 58 20 34

E-POST:

styret@blomstervenner.no

KONTONR. 7877 08 28529

Adresseforandring meldes til kasserer.

REDAKTØR FOR BLOMSTERVENNEN

Kenneth Ingebretsen
Prost Stabels vei 265
2019 SKEDSMOKORSET
Tlf. 91 61 65 93
E-POST: kenneth@devabotanica.com

REDAKSJONSMEDARBEIDERE:

Ståle Sørensen, Ebba Holmboe og
Tommy Tønsberg

Innhold

Hjemmesiden.....	s. 2
Styre og redaksjon	s. 3
Fra formannen	s. 4
Redaktøren	s. 5
Om tilfeldigheter, Dracula og sånt	s. 6
Noen nåletrær i min lille hageflekk.....	s. 12
Lykkelig høst Med plaster på såret	s. 16
E-postkampanje og Vårtreff	s. 17
Møtedatoer fremover...s.	18
Bokanmeldelse.....	s. 19
Planteportrettet	s. 20

FORSIDEBILDET

Aquilegia transilvanica

Foto: Geir Moen

I påvente av grønne tider

Og så kom omsider vinteren, selv om det en stund så ut som at klimændringer hadde gitt oss engelsk vinter. Lykkeligst er sikkert en liten *Saxifraga burseriana* i hagen vår som var begynt å folde ut kronbladene i mildværet. Den ble heldigvis dekket av snø før den strenge frosten kom.

Men når vinteren herjer ute kan du trøste deg med å se hager og planter på bilder. På februar møtet får vi besøk av Geir Moen, som vil fortelle oss om de transilvanske alper og de plantene som vokser der. Geir har også tilbudt seg å arrangere en tur til samme område for klubbens medlemmer. Men det er begrensede plasser. Se side 11.

I mars har Ragnar Sandrekke, klubbens mangeårige æresmedlem bedt om å få lov til å holde foredraget sitt "Ett år i min hage". Gå ikke glipp av dette.

Før jul så vår nye nettside dagens lys. Du finner den på www.blomstervenner.no besøk oss gjerne og legg igjen en melding i gjesteboken.

Sist medlemsmøte ble flyttet i siste liten og vi har bestemt å opprette et e-postliste som gjør det enkelt for styret å komme i kontakt med medlemmer raskt. Les mer om dette på side . 17.

I fjor deltok Blomstervenners Klubb på Vårtreffet i Botanisk hage. Vi har tenkt å gjenta suksessen i år, men trenger hjelp fra medlemmene for å skaffe nok småplanter til salg. Ta kontakt med styret dersom du kan bidra med noe.

På julemøtet ble Jorun Tharaldsen utnevnt til æresmedlem i Blomstervenners Klubb for sitt mangeårige engasjement for klubben. En velfortjent utnevning.

Som nyvalgt leder er jeg takknemlig for alle tilbakemeldinger fra medlemmene. Er det noe du savner eller noe du synes vi kan gjøre bedre? Ta gjerne kontakt med meg.

Tommy Tonsberg

tommy@devabotanica.com

tlf. 952 56 300

Meld adresseforandring

Har du fått nytt postnummer det siste året, er du nødt til å melde fra om dette til oss. Posten blir bare videresendt i ett år og dermed kommer Blomstervenningen i retur til oss. Gi beskjed!

Vårfeber

Det er igjen den tiden på året da mystiske krefter blir sluppet løs og får lov til å fare frem uhemmet og vilt. Jeg tenker på de kreftene vi alle kjenner så godt igjen når det begynner å krible i magen etter å så frø eller skaffe oss de spesielle plantene vi har siklet på så lenge. Det er en følelse som er vanskelig å forklare hvorfor vi har, og den kjenner nesten ingen begrensinger. Jeg kan bare snakke for mitt vedkommende, men ordet plantegalskap har streifet meg mer enn en gang. Spesielt nå som alle frøbestillingene kommer dalende ned i postkassen nesten daglig! Har jeg virkelig bestilt så mye denne gangen også? Ser slik ut ja...

For de virkelige plantegale har vi i dette nummeret en flott artikkel fra Romania med påmeldingsmuligheter til en tur dit til sommeren. Det er en

sjelden mulighet som nå tilbys medlemmene i Blomstervenners Klubb med få plasser. Så da er spørsmålet, klarer man å la være?

For de som ønsker galskap på et annet plan, har vi en artikkel om spesielle barvekster i dette nummeret. Som kjent er de planter som kan gi opphav til en vill samlemani, så fine er de. Dessuten er de vakre hele året.

Godt nytt plantear!

Hilsen

Kenneth Ingebretsen

Møtedatoer fremover

Møtedatoene fremover er klar, sett av datoene allerede i dag!

- 23. APRIL. medlemsmøte
 - 2. JUNI. plantebyttemøte
 - 24. SEPT. medlemsmøte
- Vel møtt!

STYRET

Foto: Tommy Tønsberg

Om tilfeldigheter, Dracula og sønn

TEKST OG FOTO: GEIR MOEN

Akkurat nå ligger jeg her og funderer. Først og fremst har jeg stoppet opp her fordi den utrente kontorkroppen måtte hente inn igjen noen krefter, og når pusten ikke lenger går som belgen i et trekkspill i mazurka-takt, er det fristende å legge seg tilbake og trekke inn den friske rene sommerluften. I horisontal posisjon betrakter jeg nå himmelen over de kritthvite kalksteinstoppene i Piatra Craiului. Her ligger jeg midt i en overflod av blomstrende underverker, og rett over meg henger noen skinnende klokker av *Lilium martagon*. Dette er de som vokser på denne lille flekken i Piatra Craiului, og som knapt blir mer enn 50 centimeter høye. Jeg kjenner liksom disse Martagonliljene. Det er nå tredje gangen jeg har slitt meg opp den bratte fjellsiden for å hilse på. Jeg ruller meg lett over på magen. Et lite øyeblikk holder jeg på å bli forledet av en barnslig tanke på bare å rulle og rulle, helt til jeg når bunnen av enga. Men vissheten om den strevsomme turen opp igjen, bidrar til at fornuften seirer over lysten. Jeg ser ikke lenger Martagonklokkene, men rett foran nesen min står en *Leontopodium alpinum* og strekker seg mot solen. Litt

lenger borte lyser noen blå *Gentiana verna* opp mellom gresstuene. Og der borte står en utrolig flott form av *Aster alpinus*, og der en *Nigritella*. Jeg ønsker at tiden skal stoppe opp. En herlig følelse av lykke bruser gjennom kroppen. Jeg vil bli her hvor jeg kan kjenne solen varme meg på ryggen, mens lukten av gress og blomster danser i neseborene. Her ligger altså jeg, cirka 2805 kilometer fra huset og familien min hjemme i Skogbygda, og her har jeg havnet bare på grunn av noen av livets tilfeldigheter?

Året er 1989, og ikke et hvilket som helst år i mitt liv. To store hendelser dette året skal komme til å bety mye for meg. Den 5. januar dette året blir jeg far for aller første gang. En hendelse som jeg verken evner, eller våger å forsøke beskrive med ord. Den andre hendelsen finner sted i desember samme år, flere hundre kilometer unna mitt trygge hjem i Norge. Befolkningen i landet Romania gjør opprør mot landets diktator Nicolae Ceausescu. Han har nå styrt

1. *Nigritella niger* ssp. *rubra*
2. *Dianthus glacialis* ssp. *gelidus*
3. *Lilium martagon*
4. *Viola alpina*
5. *Minuartia sedoides*

1

3

2

4

5

landet med jernhånd siden han kom til makten i 1965. På lille nyttårsaftnen 1989 pakker en ung mann, ved navn Georghe, en sekk med nødvendig utstyr. Det vil si Georghe er hans egentlige navn, men alle kaller han bare Gigi. Han vil være klar når grensene blir åpnet. Endelig skal han få komme ut og oppleve verden. I et kommunistisk samfunn fremsto han som en rebell. Sekken ble stående i skapet noen måneder, men når vårsolen lokker frem tusenvis av *Galanthus nivalis* og *Crocus heuffelianus* på engene bak familens hus, slenger han sekken på ryggen og setter kursen mot nord. Huset hans ligger på sørsiden av fjellkjeden Karpatene som strekker seg tvers over landet. Toget som skal ta han ut på hans store eventyr, går fra stasjonen i Brasov. Denne vårdagen er alpinene langs veien, som snor seg over

1. *Androsace chamaejasme*
2. *Aster alpinus*
3. *Gentiana verna*

av *Corydalis solida*. Mengder med *Ranunculus ficaria* bidrar til å skape en skinnende gul kontrast. Et fargesprakende teppe som kun forstyrres av noe som strekker seg litt høyere over marken. Det er *Helleborus purpurascens* i full blomst. Vel fremme i Brasov, setter han seg på toget og tilfeldighetene fører han til landet Norge og byen Bergen.

Årene går, og vi skriver nå 1999. Ti år etter revolusjonen i Romania, og min datter har nå fylt 10 år, og enda en datter har sett verdens lys. Jeg går

ut i hagen for å se om nellingen jeg sådde i fjor har foldet ut sine første blomster. *Dianthus callizonus*, endemisk for et eller annet fjell i Romania, Piatra Craiului heter det visst. Jeg ser på lang avstand at blomsten nå står i full blomst. Dette er et av de øyeblikkene jeg setter mest pris på i forbindelse med min hobby som plantesamler. Dette, samt når jeg oppdager at et vrient frø endelig har spirt etter utallige forsøk. Jeg bøyer meg ned for å ta vidunderet i nærmere øyesyn. Jeg merker at jeg blir litt forbannet der jeg står og kikker ned på planten som så absolutt ikke er en *Dianthus callizonus*. Dette er tredje gangen jeg har fått feil frø av denne arten. Irritasjonen over at jeg atter en gang hadde fått feil frø må ha vært ganske stor, for jeg gikk så langt at jeg delte mine frustrasjoner med en lærerkollega i lunsjpau-sen dagen etter. Ja ikke det at jeg forventet den helt store responsen, men

han var en av de få blant mine kollegaer som hadde vist en viss interesse for planter ved tidligere anledninger. Vel, som jeg tenkte, han var ikke veldig villig til å gå inn i problematikken knyttet til hageinnsamlede frø, men slengte ut av seg en kommentar med en litt ironisk undertone; ”Du får dra og samle frø sjøl da vet du. Jeg kjenner en rumener. Møtte han i Bergen tidlig på nittitallet en gang.”

Har du noen gang fått en tanke i hodet, som liksom ikke vil slippe taket?

I 2000 tok jeg den endelige avgjørelsen om å legge ut på en reise til Romania. Det hadde jo vært litt av en prosess å bestemme seg for å gjennomføre turen. Familien måtte jo også overtales. Jeg antok at det å si at jeg ville reise til Romania for å hente frø av én plante, kunne medføre henvisning til terapi. Derfor la jeg fokus på store naturopplevelser og besøk i Draculas hjemtrakter.

Ved å legge fram dokumentasjon på Romanias rike fauna, klarte jeg til og med å rekruttere min far som reisefølge. Alt var nøye planlagt, men vi kunne ikke unngå å dele vår skepsis til vår innleide rumenske guide som skulle møte oss på flyplassen. Hvordan skulle han forresten kjenne oss igjen? En ting var helt klart, min far nektet å stå og rope; "Gigi" på flyplassen i București. Til det var assosiasjonen til et gurglende babyspråk for stor.

Vår skepsis skulle vise seg å være ubegrunnet. Vi ble umiddelbart identifisert av en ung mann med capsen bakfram og et stort smil. Et smil jeg der og da var sikker på var motivert ut fra at vi hadde leid han 24 timer i døgnet inkludert bil, i en hel uke. Jeg har i ettertid lært at smilet var ekte, og at tjenestene ble utført til selvkost. Gigi hadde også et mål for dette besøket, han ønsket helt enkelt å bli kjent med nye folk.

Det viste seg forøvrig veldig fort at hans botaniske kunnskaper ikke helt sto i forhold til forventningene. Han hadde rett og slett ikke peiling på noe som helst som hadde med planter å gjøre. Dracula, kunne han imidlertid mye om.

Vi har nå kommet til sommeren 2006. Jeg har tatt på meg oppgaven å være reiseleder for en gjeng plante-gale folk fra Norge og Sverige. Kanskje litt dristig for en som ikke har fungert i rollen som reiseleder før, men jeg er jo ikke alene om oppgavene. Da min kone og jeg var nede i Romania i fjor sommer og besøkte Gigi og hans familie, altså i 2005, snakket Gigi og jeg om at det hadde vært morsomt å få til et slikt arrangement. Tilfeldighetene førte til at jeg fikk en forespørsel fra Sällskapet Trädgårdamatörerna om å arrangere en tur til Karpatene i juli 2006. Snakk om tilfeldigheter!

Som du nå sikkert har forstått, så

har jeg gjennom en hel rekke av tilfeldigheter blitt kjent med mennesker som både jeg og min familie har lært å sette stor pris på. Jeg har også blitt kjent med et menneske som jeg i dag betrakter som min aller nærmeste kamerat. En sånn som alle ønsker seg. En som du kan snakke med om alt. Ja, bortsett fra planter da.

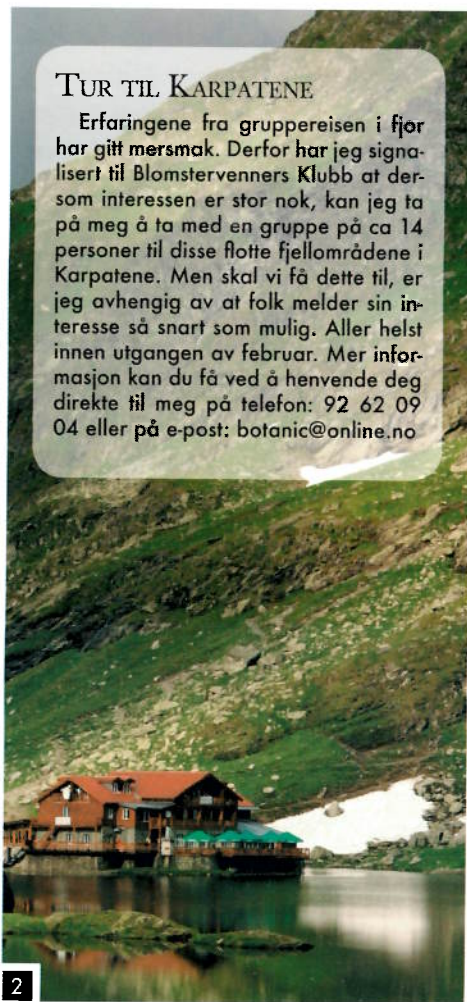
Så nå ligger jeg nå her, på magen, mens blikket søker over gresstuene foran meg i håp om å gjøre nye oppdagelser. Jeg funderer litt på hvem jeg skal takke for at vi traff så utrolig godt med blomstringen i år. Hmm... kanskje jeg skal gi tilfeldighetene æren for det også? Vi besøkte både fjellet Fagaras og Bucegi tidligere denne uken, og jeg sitter igjen med mange flotte planteopplevelser. Spesielt artig var det å finne en stor lokalitet av *Eritrichium nanum*, selveste Alpekongen, etter å ha gått over enger med tusenvis av "sjokkrosa" *Pedicularis verticillata* oppe på fjellplatået i Bucegi. Og i Fagaras var blomstringen av *Campanula alpina* på sitt høydepunkt, for ikke å snakke om *Aquilegia transsilvanica*.

Jeg kikker litt lenger bortover i lia. Spredt over et stort område ser jeg fargerike fritidsantrekk som lyser opp her og der. Jeg ser at blikkene for det meste er rettet mot marken og

alt det spennende man kan oppdage der. Av og til ser jeg at noen også lar blikket skue ut mot horisonten der i det fjerne. Skal tro om det er flere enn jeg som vil stanse tiden akkurat nå, om så bare for en liten stund?

TUR TIL KARPATENE

Erfaringene fra gruppeisen i fjor har gitt mersmak. Derfor har jeg signalisert til Blomstervenners Klubb at dersom interessen er stor nok, kan jeg ta på meg å ta med en gruppe på ca 14 personer til disse flotte fjellområdene i Karpatene. Men skal vi få dette til, er jeg avhengig av at folk melder sin interesse så snart som mulig. Aller helst innen utgangen av februar. Mer informasjon kan du få ved å henvende deg direkte til meg på telefon: 92 62 09 04 eller på e-post: botanic@online.no

1. *Pedicularis verticillata*
2. Fagaras fjellet

Noen nåletrær i min lille hageflekk

TEKST OG FOTO: EBBA HOLMBOE

I to tidligere artikler har jeg skrevet om rhododendron og løvfellende busker og småtrær, nå gangen har jeg valgt å skrive om mine nåletrær (barvekster) som jeg setter stor pris på, og ikke minst i denne "danske" vinteren vi har i år. Jeg gikk i dag (9. januar 2007) ut i hagen og tok bildene til denne artikkelen, det var en meget våt, blåsende og kald opplevelse, men jeg synes det var litt morsomt å ta bildene i dag, hvor nåletrærne virkelig viser deres berettigelse til å "lyse" opp i hagen, som jo ligger nesten i vinterdvale. Jeg nøt også å se store knopper i julerosene og løkene som er godt i gang, men skal dette gå bra, får vi nesten håpe vi slipper skikkelig barfrost!

Generelt liker jeg å ha noen nåletrær, store som små, da de jo gir en fin variasjon i hagen og er trivelige hele året. På forsommeren når de mye skuddene kommer, er de svært spennende og fine å se på, med sin store variasjon i nålenes farger. I min lille hage har jeg enkelte store (alt er jo relativt, men sett i forhold til hagen!) nåletrær til å gi karakter og være et rolig element blant alle de fargesprakende plantene, i tillegg til en god del små spennende navne-

sorter. Det finnes svært mange små varianter som jeg synes er meget attraktive å ha i hagen. Noen har jeg anskaffet fordi jeg har sett dem i andre hager, lest om dem i hagebøker, funnet dem på Internett, sett dem på hageprogrammer på TV eller rett og slett falt for dem i en planteskole. For meg blir det noe med at de små er veldig "nusselige" og kan for eksempel plasseres ved en "liten" stein og gi en danske, som ikke har klart å få hage med fjell, litt fjellfølelse. Også med nåletrær har jeg nok tøyet strikken litt langt når det gjelder hva som kan/skal vokse hos meg. Mine nåletrær må også tåle saksen, men det er mest de store og som regel er det å stamme dem opp, så det blir plass til småtterier under. Det har også skjedd at noen er blitt så store og omfangsrike at de har møtt saken. Jeg har sagt takk for følge, og de er endt som jordforbedring etter at Jens har hatt dem gjennom kompostkvernen! Men nå til noen av mine yndlinger:

Abies procera 'Blaue Hexe'. *Abies procera* stammer fra norvestkysten av USA og er virkelig store trær, men 'Blaue Hexe' er en nydelig navnesort som vokser svært langsomt og forblir

en liten plante. Den har mest økt i bredden de årene jeg har hatt den. Nålene har en nydelig blåfarge. Jeg forelsket meg i den, da jeg var med på Blomstervenners Klubbs tur til Molde i 2001 der vi besøkte Anne-Lise Solli. Der sto den blå heksen og var usannsynlig flott, så den måtte jeg bare ha! Vel hjemme etter en prakttur bestilte jeg *Abies procera* 'Blaue Hexe' og fikk i den våren 2002. Da jeg hentet den, sa planteskoleeieren: ja, ja har du lyst til å betale så mye for en sommerblomst så vær så god! Nå skriver vi 2007, og den har aldri hatt en brun kvist!

Abies koreana 'Silberperle' er også en sjarmerende liten sak. Denne lille grønne kulen på stamme måtte jeg bare ha med meg da jeg fant det i en planteskole våren 2004. Den vok-

1. *Abies procera* 'Blaue Hexe'
2. *Abies koreana* 'Silberperle'

ser virkelig sent og nålene er utrolig korte, men den gir et fint fargespill med nålenes nesten hvite/sølvaktige underside. Det er morsomt når noen faller for planten her i hagen, å la dem gjette hva det er, nesten ingen har gjettet på koreagran! Som navnet sier kommer arten fra Korea, er langsomtvoksende og kan bli opp til 20 meter høy. Mange navnesorter er virkelig små perler som har stor verdi både i småhager og fjellhager.

Det finnes bare en art av dette nydelige vintergrønne treet - *Sciadopitys verticillata* som opprinnelig kommer fra Japan, på norsk kalt skjermgran. Det er et flott tre som trives i surbunnsbedet, og det er til og med glad i skygge. Jeg har det stående ved en nordvegg, og der er det blitt en av hagens staseligste "innbyggere" og et virkelig smukt syn med de lange

1. *Sciadopitys verticillata*
2. *Sciadopitys verticillata* 'Grüne Kugel'

mørkegrønne nålene og dets nydelige vekstform. Men også her finnes det dvergformer, og jeg fikk i sommer kjøpt en *Sciadopitys verticillata* 'Grüne Kugel', som er mer friskgrønn og ikke blir mer enn rundt

80 cm høyt og litt mindre bred. Jeg håper den vil trives i her. Jeg har plantet den i noe mer sol (skiftende sol/skygge) enn arten, men stadig i surjord. Det skal bli spennende å følge denne lille perlen!

Pinus parviflora er en art jeg gjennom mange år har hatt stor kjærlighet til, men i min hage her på Ås har det vært en ulykkelig og kostbar kjærlighet. *Pinus parviflora* er en japansk furu, penselfuru på norsk, der nålene sitter i knipper på fem. De blir maleriske små nåletrær, noe som fremheves av vekstformen, den nydelige barken og at de setter kongler tidlig som sitter lenge på treet. Arten blir et 10–30 meter høyt tre i Japan, men den størrelsen oppnår de ikke i vår del av verden, og i Norge går *Pinus parviflora* bare i de beste klimasonene. Men tilbake til mitt litt ulykkelige forhold til penselfuru, så har jeg gjennom årene kjøpt flere, men alle er blitt mer og mer brune inntil de bare har takket for seg. I 2004 fikk jeg kjøpt en navnesort (*Pinus parviflora* 'Bonsai'), og som navnet sier, er det en dverg. En stund trodde jeg det skulle gå godt, men sommeren etter var den ikke noe sprek, og i 2006 begynte den å gulne. Jeg lette i alle hagebøkene, floraer og Internett mens tankene gikk. Jeg har plantet penselfuruene på bunnivået i hagen det vil si det ikke er langt ned til ei

helt tett sandleire. Opp med planten og opp i det bedet som er bygget mest opp, og vips rettet planten seg opp, og som det sees på bildet feiler den ingen ting nå. Så har jeg lært at furuer trenger ordentlig dyp jord, og jeg må inrømme at jeg på samme vis har mistet flere ulike furuer...

Den spanske edelgranen *Abies pinsapo* fant vi i en planteskole og syntes den var morsom i veksten. Arten blir i sitt hjemland opp til 25 meter, men denne varianten blir ikke så stor og egner seg godt i mellomstore hager.

1. *Pinus parviflora* 'Bonsai'
2. *Abies pinsapo* 'Glauca'

Den skal etter bøkene blir et opprett tre, men den vi har kjøpt, har en noe uryddig vekst, hvilket gjør den svært morsom. *Abies pinsapo* kjennes lett på de stive og korte nålene som står vinkelrett ut fra grenen.

Det var litt om noen av mine nåletrær som jeg er glad i og synes det er spennende å følge. Jeg har mange flere i hagen, og vil oppfordre til å finne frem bøker, gå på Internett, bruke øynene på hagebesøk og endelig finne gleden ved å få skaffet seg sine perler ut fra den enorme mengden av arter og navnesorter som finnes.

Lykkelig høst med plaster på såret

TEKST OG FOTO ELIN CONRADI

Forventningene til å oppleve villtulipaner, som *Tulipa ferganica*, *T. iliensis*, *T. neustrueva*, *T. schrenkii* og *T. subpraestans* fra England til våren ble en skuffelse. De kom ikke. Men i stedet fikk jeg en gledelig overraskelse.

Jeg pleier å sette små løker i potter. Ute i "Villhaven" forsvinner de lett blandt løv og planterester. En potte med fem *Crocus sativus*, den kjente, dyre og merkelige safrankrokusen, ble satt på verandaen, godt beskyttet under tak. Dette ble høstens store blomsterglede. I alle mine mange løkår har jeg håpet på å fa tak på den, - og så, takket være englands-importen i fjor, blomstret de fem knollene i vilden sky i begynnelsen av oktober.

Ingen av de andre krokusartene jeg kjenner, er så raffinert i farge og tegning; blomsten er meget stor og blek rosafiolett. Bunnen er dypt fiolett-farget, og det går blekere stråler mot spissen av blomsterbladene. I motsetning til de aller fleste andre høstblomstrende artene kommer bladene samtidig med blomstene.

Safrankrokus er spesiell fordi den har et uvanlig langt, 2,5–3,2 cm, tredelt arr, mye lengre enn hos andre krokus, og de er intenst rødoransje. De er altfor lange til å kunne stå oppreist og faller raskt overende. Arrene plukkes i hundretusenvís, tørkes og brukes til å krydre mat og brød. Krydderet har en mild, men

aromatisk medisinlignende aroma, ulik andre krydder, og gir maten en praktfull gul farge.

Safrankrokus er en steril triploid plante av ukjent opprinnelse. Den er ikke kjent i vill tilstand, men kan kanskje være en triploid form av *C. cartwrightianus* fra Kreta. Den dyrkes i flere av Middelhavs-landene, og i sveisiske alper kan man finne bestander som er rester etter produksjon. Den sies å være et av verdens dyreste krydder.

Fægri (Knut Fægri: Krydder 1996) forteller at det er Spania som har den

største eksporten, til og med ganske billig, "bare" 6 000 kroner pr. kg. 100 000 arr gir et kilo safran.

Safrankrokus og krydderet har vært kjent i tusener av år, også som medisinplante, – men det er en annen historie.

Etter blomstring har potten fått stå inne i stuen og i lys. Jeg regnet med at når den fremdeles har blad, bør den få både vann og litt annet ekstra. Sammen med den sto i desember *Crocus speciosus* 'Aitchisoni' med bristeferige blomster; det er vel stuevarmen som har hjulpet dem frem.

.....

E-postkampanje

Styret ønsker å få samlet e-postadresser til medlemmene slik at vi raskt kan gi beskjed om noe uventet skjer, eller få gitt beskjeder som kommer etter at Blomstervenneren har gått i trykken. I januar måtte vi bytte møtelokale på grunn av en dobbelbooking og vi rakk ikke å få gitt beskjed til alle. Får vi samlet e-postadresser til folk, kan vi gi beskjed til flere på en effektiv måte dersom noe inntreffer i siste liten. Send oss en mail til:

styret@blomstervenner.no så vi kan få rask kontakt med deg!

Botanisk hages venners Vårtreff

I fjor deltok Blomstervenners Klubb på Vårtreffet til Botanisk hages venner i Oslo. Vi fikk profilert klubben, og selv om regnet høljet ned, fikk vi da også solgt en del småplanter. Disse inntektene gjør det mulig for oss å hyre inn dyrere foredragsholdere, kjøpe nye bøker til biblioteket og gjøre andre aktiviteter som kommer medlemmene til gode. Hvis noen kan hjelpe oss å bidra med småplanter til våren, vil det være til stor hjelp. Overskudd av vårens frøsaad, selvsådde planter eller annet du har for mye av i hagen. Vårtreffet arrangeres 3. juni i år. Alt mottas med takk. Ta kontakt med noen i styret hvis du har for mange planter eller vil hjelpe med å stå på stand. STYRET

Møtene fremover

MANDAG 26. FEBRUAR KL. 19.30

De transilvanske alper

v/GEIR MOEN

Geir har besøkt denne delen av Karpatene i Romania flere ganger de senere årene. Han vil gjennom dette foredraget vise en del av den spennende fjellfloraen som finnes der nede. Siste gang han besøkte disse fjellene, var han reiseleder og botanisk guide for en gruppe medlemmer fra Sällskapet Trägårdsamatörerna.

Foto: Geir Moen

MANDAG 26. MARS KL. 19.30

Et år i min hage

v/Ragnar Sandbrekke

Foredraget med denne tittelen har Ragnar Sandbrekke holdt i forskjellige foreninger fra Ålesund i nord til Arendal i syd i Norge, og også over grensen i Uddevalla.

Foredraget har hovedvekt på stauder, men blant de plantene Ragnar kommer til å vise er: *Viburnum furcatum*, *Magnolia loebnerii* 'Merrill' og ildblomkarse (*Tropaeolum speciosum*).

Foredraget har Ragnar holdt gjennom 20 år, og sist gang det ble holdt i Blomstervenners Klubb var i år 2000. Ragnar har sagt at han ønsker å avslutte sin foredragskarriere med dette foredraget, så dette blir siste mulighet for å oppleve foredraget.

Foto: Ragnar Sandbrekke

Bokanmeldelse

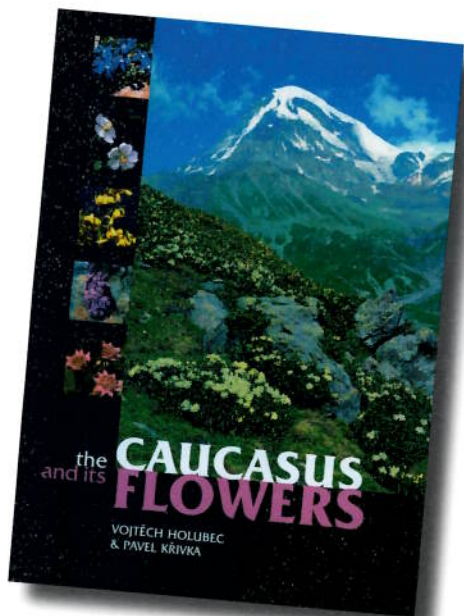
The Caucasus and its flowers

*Vojtech Holubec, Pavel Krivka 2006.
The Caucasus and its flowers.
Loxia, Czech Republic. 390 sider.
Engelsk tekst.*

Denne boken har et langt svangerskap bak seg. Anslått tid for trykking ble forskjøvet flere ganger, men da boken så endelig kom, var det et velskapt produkt!

Kaukasus er et spennende og for de fleste av oss ukjent geografisk område. En god ting med boka er at det i innledningen, og også spredd underveis, er kart som gir et godt grunnlag for å orientere seg. En viss oversikt over de ulike områdene, og variasjoner i klimaforhold, er nyttig bakgrunn som kan si mye om hvordan planter fra området vil trives i kultur. Det gis også informasjon om hvilke områder som er trygge å reise i, og hvilke områder der den politiske situasjonen gjør fri ferdsel vanskelig og utrygg.

Boka er lagt opp som en flora, der plantene gjennomgås ordnet i familier og slekter. For hver art er det en kort tekst med en beskrivelse av planten og dens utbredelsesområde,

samt litt om hvilke krav den har til voksestedet. Hver art ledsages også av et fargefotografi tatt på naturlige voksesteder. Billedmaterialet er utrolig rikt, og gir mange spennende blikk inn i områdets topografi. Bildene er fantastiske. Hagefolk, fjellfolk og botanikere kan med hvert sitt utgangspunkt bruke boken til å reise trygt fra lenestolens lune hygge. Noen vil trolig også bli så inspirert at de bestemmer seg for å besøke området selv.

God reise!

ANMELDT AV STÅLE SØRENSEN

Planteportrettet

Narcissus moschatus

Denne litt blyge og beskjedne villarten av *Narcissus* er nært beslektet med den vanlige påskeliljen, *Narcissus pseudonarcissus*, og er av flere botanikere regnet som en underart av denne.

Helt nyutsprunget er fargen gulhvitt for så å blekne etter hvert, men helt kritthvit blir den ikke. Blomstene er nikkende. Enkelte synes de hengende blomstene ser litt mismodige ut, men jeg synes den med sine 25 – 30 cm passer fint i en litt mer villartet setting. Den skal ifølge skriften lukte godt, men det har jeg ærlig talt aldri lagt særlig merke til. Kan hende har det noe med min luktesans å gjøre? Trives og formerer seg hos meg, men har aldri satt frø.

TEKST OG FOTO: STÅLE SØRENSEN

